

POMOC PRAWNA
PORADY OBYWATELSKIE
MEDIACJA

EDUKACJA PRAWNA

e-poradnik

MOŻLIWOŚĆ UDZIAŁU OBYWATELI
W KONSULTACJACH PUBLICZNYCH
ORAZ PROCESIE STANOWIENIA PRAWA

POWIAT
CHEŁMSKI

www.powiatchelmski.pl

Ministerstwo
Sprawiedliwości

np.ms.gov.pl

pomocprawna.sc.org.pl

Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie Powiatu Chełmskiego w 2023 r. realizowane jest przez Stowarzyszenie Sursum Corda ze środków przekazanych przez Powiat Chełmski.

Możliwość udziału obywateli W KONSULTACJACH SPOŁECZNYCH ORAZ PROCESIE STANOWIENIA PRAWA

Rozwój społeczeństwa obywatelskiego to nie tylko szeroka świadomość dotycząca praw i obowiązków związanych z relacją **obywatel - władza**, ale także możliwości skutecznej komunikacji, która pozwala na podejmowanie przez organy państwowe jak najlepszych decyzji, które będą z pożytkiem dla obywateli.

Temu służą konsultacje społeczne.

Portal organizacji pozarządowych **ngo.pl** podaje bardzo przystępną definicję tego, czym są konsultacje społeczne i czemu służą:

„Konsultacje społeczne to proces dialogu pomiędzy przedstawicielami władz (każdego szczebla - od lokalnych po centralne), a mieszkańcami, mający na celu zebranie głosów mieszkańców i w oparciu o nie podjęcie przez władze optymalnych decyzji w sprawach publicznych”.

Rozwijając powyższą definicję, konsultacje są sposobem na przedstawianie przez władze swoich planów odnośnie rozwiązań legislacyjnych, inwestycyjnych, a także innych, które mają lub będą mieć znaczący wpływ na życie społeczne.

Mogą to być już gotowe plany, które poddawane są dyskusji lub przedstawiciele organów państwowych mogą zaprosić obywateli do wypracowania takich rozwiązań od samych podstaw, czyli od diagnozy, przez przygotowanie możliwych rozwiązań, aż do sposobu i formy ich realizacji. Chodzi o to, aby w ten sposób odpowiadać na zróżnicowane oczekiwania społeczne w ramach zmian w prawie, czy realizowanych przedsięwzięć.

Jednocześnie główny cel określa Kodeks Konsultacji, który jest częścią rządowego programu „Lepsze regulacje na lata 2012-2015” i dotyczy przede wszystkim „poprawy jakości decyzji i legislacji”.

Podstawowe zasady prowadzenia konsultacji społecznych

Warto również znać podstawowe zasady prowadzenia konsultacji społecznych, które określają właściwą drogę do osiągnięcia wyznaczo-

nego celu. Takich 7 zasad na swojej stronie internetowej publikuje Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej.

Należą do nich:

- 1** dobra wiara - konsultacje prowadzone są w duchu dialogu obywatelskiego. Strony słuchają się nawzajem, wykazując wolę zrozumienia odmiennych racji,
- 2** powszechność - każdy zainteresowany tematem powinien móc dowiedzieć się o konsultacjach i wyrazić w nich swój pogląd,
- 3** przejrzystość - informacje o celu, regułach, przebiegu i wyniku konsultacji muszą być powszechnie dostępne. Jasne musi być, kto reprezentuje jaki pogląd,
- 4** responsywność - każdemu kto zgłosi opinię, należy się merytoryczna odpowiedź w rozsądnym terminie, co nie wyklucza odpowiedzi zbiorczych,
- 5** koordynacja - konsultacje powinny mieć gospodarza odpowiedzialnego za konsultacje tak politycznie, jak i organizacyjnie. Powinny one być odpowiednio umocowane w strukturze administracji,
- 6** przewidywalność - konsultacje powinny być prowadzone od początku procesu legislacyjnego, w zaplanowany sposób i w oparciu o czytelne reguły,
- 7** poszanowanie interesu ogólnego - choć poszczególni uczestnicy konsultacji mają prawo przedstawiać swój partykularny interes, to ostateczne decyzje podejmowane w wyniku przeprowadzonych konsultacji, powinny reprezentować interes publiczny i dobro ogólne.

Opisując konsultacje społeczne warto spojrzeć na to zagadnienie zdecydowanie szerzej. Portal organizacji pozarządowych **ngo.pl** pokazuje jak konsultacje wyglądają na tle dialogu obywatelskiego. Okazuje się, że na tzw. **drabinie partycypacji**, która określa realny wpływ obywateli na podejmowane decyzje, znajduje się dokładnie pośrodku. **Najwyżej określone w tej hierarchii jest współdecydowanie i współdziałanie.** Tu za przykład może posłużyć budżet obywatelski, gdzie zarówno obywatele jak i organizacje pozarządowe mogą wpływać na realne decyzje w przestrzeni publicznej.

Same konsultacje społeczne znajdują się w kategorii **konsultowania**, gdzie władza pyta obywatela oraz organizacje ngo o zdanie i według założenia wsłuchuje się w przedstawione opinie. **Tutaj także komunikacja ma charakter dwustronny, jednak nie daje stronie obywatelskiej realnych narzędzi wpływu na ostateczną decyzję władz.**

W trzeciej, ostatniej i niejako najniższej kategorii jest **informowanie**, które z zasady jest formą jednokierunkową, przekazującą obywatelom informacje na temat planowanych i realizowanych działań.

Źródło: pixabay.com

Podstawy procesu włączania obywateli w proces decydowania w ważnych sprawach społecznych stanowi Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, w art. 4, który podkreśla w pkt. 1, że:

„Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu”

a w pkt. 2, że:

„Naród sprawuje władzę przez swoich przedstawicieli lub bezpośrednio”.

Bezpośrednią podstawę prawną do przeprowadzania konsultacji społecznych w samorządzie znajdziemy w następujących aktach prawnych:

- ✓ ustawa o samorządzie gminnym z 8 marca 1990 roku,
- ✓ ustawa o samorządzie powiatowym z 5 czerwca 1998 roku,
- ✓ ustawa o samorządzie wojewódzkim z 5 czerwca 1998 roku.

W przypadku konsultacji społecznych z organizacjami pozarządowymi przepisy określone są w ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie z 24 kwietnia 2003 roku.

Przykłady konsultacji społecznych

Najczęstszymi konsultacjami o charakterze obowiązkowym są konsultacje wynikające z następujących przepisów:

- ✓ ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dn. 27.03.2003 r. (konsultacje planów zagospodarowania przestrzennego i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego),

- ✓ ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dn. 3.10.2008 r. (konsultacje w sprawie inwestycji oddziałujących na środowisko).

Zasady i tryb przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami określają **uchwały rad** odpowiednich jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast, powiatów, województw).

Inicjatywa ustawodawcza

Obywatele mogą także proponować zmiany w obowiązującym prawie poprzez **inicjatywę ustawodawczą**. Zgodnie z art. 118 Konstytucji inicjatywa ustawodawcza przysługuje grupie co najmniej 100 000 obywateli mających prawo wybierania do sejmu.

Tryb postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej przez obywateli określa **Ustawa o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli z dnia 24 czerwca 1999 r.**

Źródło: pixabay.com

Inicjatywa ustawodawcza nie może dotyczyć:

- ✕ projektu ustawy budżetowej, ustawy o prowizorium budżetowym, zmiany ustawy budżetowej, ustawy o zaciąganiu długu publicznego oraz ustawy o udzielaniu gwarancji finansowych przez państwo (zgodnie z art. 221 Konstytucji, inicjatywę posiada wyłącznie Rada Ministrów),
- ✕ projektu ustawy o zmianie Konstytucji - inicjatywa przysługuje grupie obejmującej co najmniej 1/5 ustawowej liczby posłów, senatowi oraz prezydentowi (zgodnie z art. 235 ust. 1 Konstytucji).

Publikacja opracowana w ramach działań z zakresu edukacji prawnej, prowadzonych przez Stowarzyszenie Sursum Corda w 2023 r.

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school handwriting practice paper. The lines are evenly spaced and run across the entire width of the page. There are no margins, text, or other markings present.

GDZIE UZYSKASZ DARMOWĄ POMOC?

POMOC PRAWNA

1. **URZĄD GMINY LEŚNIEWICE**, Leśniewice 21a, pn: 8.00 - 12.00
2. **MOK „DWOREK” W REJOWCU FABRYCZNYM**, ul. Lubelska 24 a
wt: 13.00 - 17.00
3. **URZĄD GMINY WOJSŁAWICE**, ul. Rynek 30, śr: 8.00 - 12.00
4. **BIBLIOTEKA PUBLICZNA W SIEDLISZCZU**, ul. Szpitalna 15 a,
cz: 8.00 - 12.00
5. **URZĄD GMINY WIERZBICA**, ul. Włodawska 1, pt: 8.00 - 12.00
6. **URZĄD GMINY SAWIN**, ul. Chutecka 12, pt: 8.30 - 12.30
7. **URZĄD GMINY RUDA-HUTA**, ul. Niepodległości 44, wt: 8.00 - 12.00
8. **URZĄD GMINY KAMIEŃ**, ul. Diamentowa 15, śr: 8.30 - 12.30
9. **STAROSTWO POWIATOWE W CHEŁMIE**, pl. Niepodległości 1,
cz: 11.15 - 15.15
10. **URZĄD GMINY ŻMUDŹ**, ul. Kasztanowa 22, pt: 8.30 - 12.30

PORADNICTWO OBYWATELSKIE I MEDIACJE

1. **STAROSTWO POWIATOWE W CHEŁMIE**, pl. Niepodległości 1,
pn i pt: 12.00 - 16.00, cz: 7.15 - 11.15
2. **URZĄD GMINY DOROHUSK**, ul. Niepodległości 50,
wt: 9.00 - 13.00
3. **GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W REJOWCU**,
ul. Zwierzyńskiego 8 c, śr: 9.00 - 13.00

ZAPISY NA PORADY

82 56 27 507 zapisy-np.ms.gov.pl

npp@powiatchelmski.pl

ZAKRES NIEODPŁATNEJ POMOCY

NIEODPŁATNA POMOC PRAWNA

- informacja o stanie prawnym lub obowiązkach i uprawnieniach
- wskazanie sposobów rozwiązania problemu prawnego
- sporządzenie projektu pisma (z wyłączeniem spraw w toczących się już postępowaniach), w tym o zwolnienie z kosztów sądowych lub o ustanowienie pełnomocnika
- poinformowanie o kosztach i ryzyku finansowym skierowania sprawy do sądu
- nieodpłatna mediacja
- informacja o możliwościach innej, darmowej pomocy

NIEODPŁATNE PORADNICTWO OBYWATELSKIE

- rozpoznanie problemu i udzielenie porady dostosowanej do indywidualnej sytuacji, zwłaszcza w sprawach zadłużenia, mieszkaniowych oraz zabezpieczenia społecznego
- poinformowanie o przysługujących uprawnieniach lub ciążących obowiązkach
- wsparcie w samodzielnym rozwiązywaniu problemu, np. poprzez sporządzenie planu wyjścia z trudnej sytuacji oraz udzielenie pomocy w jego realizacji
- skierowanie do odpowiednich instytucji lub placówek nieodpłatnej pomocy
- nieodpłatna mediacja

NIEODPŁATNA MEDIACJA

- poinformowanie o możliwościach i korzyściach polubownych metod rozwiązywania sporów
- przygotowanie projektu umowy o mediację lub wniosku o przeprowadzenie mediacji
- przygotowanie projektu wniosku o przeprowadzenie mediacji w sprawie karnej
- przeprowadzenie mediacji
- udzielenie pomocy w sporządzeniu do sądu wniosku o zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem

Ponad połowa punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w Polsce jest prowadzona przez organizacje pozarządowe, jako zadanie publiczne powierzane przez starostów lub prezydentów, w efekcie corocznego, otwartego konkursu ofert.

SURSUM CORDA oznacza „w górę serca!”.

W tym zawołaniu zawiera się cała nasza misja - **pomagać w trudnej sytuacji** i dawać nadzieję na to, że może być lepiej. Dla tych, którzy chcą się angażować i wspierać projekty dobroczynne - tworzymy warunki do skutecznego działania, w klimacie zaufania i czytelnych zasad.

Jedną z form naszej aktywności jest prowadzenie od 2016 r. sieci punktów **nieodpłatnej pomocy prawnej, poradnictwa obywatelskiego i mediacji** oraz edukacja prawna.

Stowarzyszenie Sursum Corda powstało w 2000 r. z inicjatywy grupy przyjaciół i profesjonalistów, którzy wcześniej - przez 6 lat - angażowali się społecznie jako wolontariusze. Jako organizacja pozarządowa jesteśmy apolityczni, działamy na zasadzie „non profit”, czyli nie dla zysku.

Posiadamy status **organizacji pożytku publicznego**, co oznacza, że możesz przekazać nam 1,5% podatku, który codziennie inwestujemy w mądre pomaganie.

Będzie nam miło, jeśli dołączysz do naszej załogi!

wolontariat

wypoczynalnia
SPRZĘTU REHABILITACYJNEGO I MEDYCZNEGO

NIEODPŁATNA **pomoc prawna**
poradnictwo obywatelskie

OŚRODEK POMOCY **pełst**
penitencjarnej

wypocznepk
na plus #

centrum
mediacji

szkolenia >>>

POMOC
ukrainie

rozlicz
swoją PIT
za darmo

pomoc ma MOC !

1,5% też!

KRS 00000 20382

KRS na SMS

wyślij SMS o treści KRS
na nr 4628, odeślemy Ci
za darmo nasz nr KRS !

Znajdziesz nas na:

www.sc.org.pl